

ĀDAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA

Gaujas iela 33A, Ādaži, Ādažu novads, LV-2164, tālr. 25151340, 25151341, e-pasts dome@adazi.lv

LĒMUMS

Ādažos, Ādažu novadā

2023. gada 28. septembrī

Nr. 344

Par atteikšanos Blusu kroga ēkas iekļaušanai reģionālās nozīmes pieminekļu sarakstā

Nacionālās kultūras mantojuma pārvalde (turpmāk – Pārvalde) 31.08.2023. pieņēma lēmumu 09.1/6667 “Par Carnikavas “Blusu” kroga iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (turpmāk – Lēmums), nolemjot atbalstīt Blusu kroga ēkas iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (turpmāk – Pieminekļu saraksts) kā reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli (turpmāk – Statuss), nosakot pieminekļa individuālās aizsardzības zonas robežu pa zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 8052 004 0989 robežu. Lēmums pieņemts pamatojoties uz Pārvaldes Kultūras pieminekļu uzskaites komisijas (turpmāk – Komisija) 2023. gada 11. augusta sēdēs (protokols Nr.08-09.4/11/2023, 1§) atzinumu. Lēmums pamatots uz likuma “Par kultūras pieminekļa aizsardzību”, Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumiem Nr. 720 “Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi”, Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumu Nr. 916 „Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes nolikums” un balstoties Carnikavas novada domes 2021. gada 3. jūnija iesniegumu Nr. 01-11.2/621 “Par vēsturiskās kroga ēkas iekļaušanu aizsargājamajos kultūras pieminekļos”.

Pārvaldes Komisija savā lēmumā konstatēja, ka Blusu kroga ēka ir vienīgā saglabājusies pasta stacijas kroga ēka Carnikavas pagasta teritorijā, ir nozīmīga Carnikavas ciema identitātes sastāvdaļa un kultūrvēsturiska liecība par Vidzemes pasta ceļa attīstību. Komisijas ieskatā Blusu kroga ēkas saglabājamās vērtības ir celtnes telpiskais risinājums ainavā, plānojuma struktūra, konstruktīvā sistēma, lakoniska fasādes (fasāžu) arhitektūra, saglabājušies būvgaldniecības izstrādājumi, apkures sistēmas elementi - nēģu krāsns.

Pārvaldes Komisija uzklusēja Ādažu novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iestādes “Ādažu novada Kultūras centrs” struktūrvienības “Carnikavas Novadpētniecības centrs” vadītājas O. Rinkus un Pašvaldības iestādes “Centrālā pārvalde” struktūrvienības Attīstības un projektu nodaļas vadītājas I. Pērkones iebildumus, ka Statusa piešķiršana ierobežos ēkas atjaunošanai nepieciešamā finansējuma apguves iespējas. Neskatoties uz to, Komisija uzsver, ka Statuss radīs iespējas Pašvaldībai apgūt valsts un starptautisko programmu finansējumu, kas pieļauj pakāpenisku darbu plānošanu un realizēšanu.

Pašvaldība Komisijas nostājai nevar piekrist Blusu kroga ēkas tehniskā stāvokļa dēļ, kas būtiski ierobežotu valsts programmu finansējuma apgūšanas iespēju un radītu papildus birokrātisko slogu, kas Blusu kroga ēkas atjaunošanu vēl vairāk palēninās. Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programma saskaņā ar 2023. gada konkursa 2. kārtas rezultātiem paredz finanšu līdzekļu piešķiršanu līdz 20 000.00 *euro*, Vidzemē līdz 19 000.00 *euro*; finansējums ir piešķirts galvenokārt valsts nozīmes pieminekļiem. Kā liecina citu reģionālās nozīmes arhitektūras pieminekļu esošais stāvoklis (piem., Zosnas muiža), pieejamie līdzekļi šāda veida arhitektūras pieminekļiem nav pietiekami un attiecīgo ēku īpašnieki nevar nodrošināt to pienācīgu atjaunošanu.

Piedevām, aizsargjoslas (jeb aizsardzības zonas) noteikšana Blusu kroga ēkai, kā kultūras piemineklim, pa zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 8052 004 0989 robežām radīs papildus apgrūtinājumus Pašvaldībai, un var negatīvi ietekmēt Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma finansēto projektu “Maģistrālās veloceļu infrastruktūras būvniecība prioritārajā koridorā Rīga – Carnikava”, kā ietvaros plānota asfaltēta veloceļa izbūve netālu no Blusu kroga ēkas.

Saskaņā ar Ādažu novada Attīstības programmas 2021. – 2027. gadam (turpmāk – Attīstības programma) vidēja termiņa prioritātes Nr. 5 “Resursu efektīva izmantošana un attīstība” rīcības virziena “RV5.1. Pašvaldības nekustamo īpašumu attīstība, pašvaldības teritorijas labiekārtošana” uzdevuma “U5.1.3. Noteikt, kā efektīvāk izmantot pašvaldības ēkas un to apkārtējās teritorijas (atjaunot, pielāgot tās pašvaldības funkciju īstenošanai, nojaukt, pārdot u.tml.)” aktivitātes “C5.1.3.5. Kultūras un amatniecības centra (“amatu mājas”) izveide”. Šī aktivitāte paredz rekonstruēt Blusu kroga ēkas telpas, izveidojot tajā amatu māju. Tā būs mūsdienīga kultūras un amatniecības tradīciju vieta, kur norisinās pašdarbnieku tikšanās, meistarklases un paraugdemonstrējumi, kā arī vietējās kopienas pasākumi un izstādes.

Lai šo aktivitāti realizētu, 2019. gadā SIA “Projektēšanas birojs Austrumi” izstrādāja būvprojektu “Kultūras un amatniecības centra pārbūve” īpašumā “Blusas” (pasūtījuma Nr. 2018/02-14.6/18/71). Būvprojektā paredzēts saglabāt ēkā esošos vēsturiskos arhitektoniskos elementus.

Blusu kroga ēkas atjaunošana ir ietverta vietējās rīcības grupas, biedrības “Jūras Zeme” sabiedrībā virzītā vietējā attīstības stratēģijā 2023. – 2027. gadam (turpmāk – Stratēģija). Stratēģija ir pamata dokuments LEADER pieejas īstenošanai Ādažu novada teritorijā 2021.-2027.gada plānošanas periodā. Blusu kroga atjaunošana atbilst Stratēģijas rīcībai “4.1. Zvejas vai jūras kultūras mantojuma saglabāšanas un izmantošanas iniciatīvas”, un tai paredzēts atsevišķs finansējums (aptuveni 333 tūkst. *euro*). Šis ir pirmais posms Blusu kroga ēkas attīstībai. Tā ietvaros plānots veikt svarīgākos ēkas saglabāšanas darbus un sagatavot attiecīgos tehniskos dokumentus. Pašvaldības ieskatā Blusu kroga ēkas iekļaušana Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli radītu būtisku risku šī projekta īstenošanai.

Blusu kroga ēkai un tās attīstīšanai par amatu māju ir potenciāls radošā un kultūras tūrisma, kā arī uzņēmējdarbības attīstībai Carnikavas ciemā. Pirmkārt, ēkai ir apskates objekts, pateicoties tās kultūrvēsturiskajai nozīmei. Otrkārt, tā atrodas blakus reģionālās nozīmes autoceļam P1, dzelzceļa stacijai “Carnikava” uz dzelzceļa līnijas “Rīga-Skulte” un nākotnē arī maģistrālajam veloceļam “Rīga – Carnikava”, kas to padara viegli sasniedzamu apmeklētājiem ar velosipēdu, automašīnu un vilcienu. Savukārt amatnieku un vietējās kopienas pasākumi Blusu kroga ēkā sekmētu apmeklētāju piesaisti. Tā kā Carnikavas ciemā pietrūkst telpu individuālai saimnieciskajai darbībai, Blusu kroga atjaunošana un Amatu mājas izveide radītu pastāvīgu vietu vietējo tradicionālo amatu prasmju meistariem un zeļļiem darbam un darba rezultātu demonstrēšanai un amatu prasmju popularizēšanai vietējai kopienai.

Rezultātā Blusu kroga ēkas atjaunošana atbilst arī šīm Attīstības programmas vidējā termiņa prioritātēm:

- VTP4 “Aizsargāta un sakopta dabas vide brīvā laika pavadīšanas iespējām dabā” rīcības virziena “RV4.3. Ādažu novada kā tūrisma vides tēla popularizēšana” uzdevumi “U4.3.2. Attīstīt tūrisma Ādažu novadā”, “U4.3.3: Izstrādāt un popularizēt jaunus tūrisma produktus”.
- VTP7 “Uzņēmējdarbības vajadzībām pielāgota novada teritorija” rīcības virziena RV7.1. “Prioritāro industriālo, komerciālo un lauksaimniecības teritoriju noteikšana, pašvaldības līdzdarbība šo teritoriju attīstībā, daudzpusīgas uzņēmējdarbības attīstība” uzdevums “U7.1.4. Veidot novadu kā mazo

uzņēmumu darbībai un attīstībai draudzīgu vidi, tajā skaitā veicināt koprades telpu (projektu) radīšanu”,

- VTP11 “Ādažu novada kultūrvides attīstība” rīcības virziena “RV11.3. Kultūrvēsturisku objektu pētniecība, attīstība un integrēšana tūrisma objektos” uzdevums U11.3.6. “Atbalstīt kultūrvēsturisku vērtību saglabāšanu, veidot mūsdienīgu tūrisma piedāvājumu, balstoties uz senām tradīcijām”

Likuma “Par kultūras pieminekļa aizsardzību” 14. panta pirmā daļa nosaka, ka Pārvalde rakstveidā informē kultūras pieminekļa īpašnieku (valdītāju) 30 dienu par priekšlikumu noteikt attiecīgajam objektam valsts vai reģiona nozīmes aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu. Kultūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs) 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas rakstveidā informē Pārvaldi par savu attieksmi. No šī izriet, ka Pašvaldībai ir līdz 2023. gada 30. septembrim rakstveidā jāinformē Pārvaldi par savu attieksmi.

Ņemot vērā augstāk minētos apsvērumus, Pašvaldības ieskatā nav atbalstāma Blusu kroga ēkas iekļaušana Pieminekļu sarakstā, Carnikavas novada domes 2021. gada 3. jūnija iesniegums Nr. 01-11.2/621 “Par vēsturiskās kroga ēkas iekļaušanu aizsargājamajos kultūras pieminekļos ir atsaucams un Lēmums ir apstrīdams.

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma, 4. panta pirmās daļas 2., 5., 12. punktu, , likuma “Par kultūras pieminekļa aizsardzību” 14. panta pirmo daļu, Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma Pārejas noteikumu 6. punktu, Administratīvā procesa likuma 85. panta otrās daļas 4. punktu, kā arī Izglītības, kultūras, sporta un sociālās komitejas 06.09.2023. atzinumu, Ādažu novada pašvaldības dome:

NOLEMJ:

1. Atsaukt Carnikavas novada domes 2021. gada 3. jūnija iesniegumu Nr. 01-11.2/621 “Par vēsturiskās kroga ēkas iekļaušanu aizsargājamajos kultūras pieminekļos”
2. Nepiekrīt Blusu kroga ēkas iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģionālas reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli.
3. Lūgt atcelt Pārvaldes vadītājas vietnieces juridiskos jautājumos V.Vīksnas – Bārbales 2023. gada 31. augusta lēmumu Nr. 08-09.1/6667 (turpmāk – Lēmums) par Blusu kroga ēkas iekļaušanu Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā) kā reģiona nozīmes arhitektūras pieminekli (, nosakot pieminekļa individuālās aizsardzības zonas robežu pa zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 8052 004 0989 robežu.
4. Centrālās pārvaldes Administratīvajai nodaļai nosūtīt šo lēmumu Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldei līdz 2023. gada 30. septembrim.
5. Ādažu novada kultūras centra vadītājai veikt lēmuma kontroles izpildi.

Pašvaldības domes priekšsēdētāja

K. Miķelsone